TÜRKİYE LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI'NIN YÜZÜNCÜ YILDÖNÜMÜNÜ GURURLA KUTLAMAKTADIR

Teoman Ertuğrul TULUN

Analist

Bu analiz yazısının aslı İngilizce olarak 24 Temmuz 2023 tarihinde kaleme alınmıştır. AVİM Çevirmeni Ahmet Can Öktem makalenin tercümesine katkı sağlamıştır.

24 Temmuz 2023 tarihinde Türkiye, Cumhuriyetin temellerini atan Lozan Barış Antlaşmasının 24 Temmuz 1923te imzalanmasının yüzüncü yıldönümünü gururla kutlamıştır. Geçmişte çeşitli AVİM yazılarımızda, Lozan Barış Antlaşmasının Türkiye Cumhuriyeti ve Türk tarihi için önemine dikkat çekmiştik.[1]

Lozan Barış Antlaşması, Türk tarihinde önemli bir dönüm noktası olmuştur. Bu Antlaşma, Mustafa Kemal önderliğindeki Milliyetçi Hareketin, yenilgiye uğramış İmparatorluğun imzalamak zorunda kaldığı Sevr Antlaşmasını feshetme ve kendi şartlarıyla galip Müttefiklerle yeni bir antlaşma müzakere etme gücüne sahip olduğunu ortaya koymuştur. Antlaşma, çökmüş bir imparatorluktan, bağımsız ve egemen bir Türk devleti kurma başarısını göstermiştir. Anlaşma, İtilaf Devletlerinin bu bağımsız ve egemen ulus-devleti tanımalarını ve Türkiyenin egemen uluslar ailesine eşit haklara sahip bir ortak olarak dahil edilmesi sağlamıştır. 1927 yılında Mustafa Kemal Atatürk, Ankarada kurucusu ve başkanı olduğu Cumhuriyet Halk Partisinin milletvekilleri ve temsilcileri önünde verdiği ve Nutuk olarak adlandırılan tarihi konuşmasında, Lozan Barış Antlaşmasını şu şekilde nitelendirmiştir:

> Bu antlaşma, Türk milletine karşı, yüzyıllardan beri hazırlanmış ve Sévres Antlaşması ile tamamlandığı sanılmış büyük bir suikastın sonuçsuz kaldığını bildirir bir belgedir. Osmanlı tarihinde benzeri görülmemiş bir siyasi zafer eseridir![2]

Lozan Barış Antlaşmasının, Mustafa Kemalin Türkiyenin egemenlik ve bağımsızlığının sağlanması gerektiğine ilişkin görüşlerini içeren ve 21-22 Haziran 1919 tarihli Amasya Bildirgesiyle başlayan uzun bir mücadelenin en son noktasını simgelediğinin altını çizmek gerekmektedir. Daha sonra Erzurum ve Sivasta düzenlenen Milliyetçi Kongreler bu görüşleri Misak-ı Milli olarak onaylamıştır. Bu uzun ve zorlu mücadelede iki temel ve vazgeçilmez hedef vardır: egemenlik ve bağımsızlık. Bu iki kavramın, Türkiye Cumhuriyetinin kuruluş ilkelerini oluşturduğunun da vurgulanması gerekmektedir.

Birinci Dünya Savaşı sonunda galip gelen İtilaf Devletlerinin, yenilgiye uğrattıkları üç büyük imparatorluğa cezalandırıcı barış şartlarını dayattıkları unutulmamalıdır. Osmanlı İmparatorluğu, 1920 yılında Sevr Antlaşmasına boyun eğmek zorunda bırakılmıştır. Ancak, iki yıl kadar kısa bir süre içinde yaşanan olaylar, Türklerin Sevri yırtıp atmasına ve çok farklı bir barış antlaşmasını müzakere etmesine olanak sağlamıştır. Diğer bir deyişle, Birinci Dünya Savaşı sonunda son sözü Türkiye ve Türkler söylemiştir. Aşağıdaki açıklama, Lozan Barış Antlaşmasının girişinde yer almaktadır:

> Türkiye 1914 yılından beri Doğunun dirliğini bozan savaş durumuna, birlikte, kesinlikle son vermek isteğiyle, Ve kendi uluslarının ortak genlik ve mutluluğu için gerekli olan dostluk ve ticaret ilişkilerini aralarında yeniden kurmak amacı ile, Ve bu ilişkilerin devletlerin bağımsızlık ve egemenliğime saygı ilkesine dayandırılması gereğini düşünerek, bu konuda bir Andlaşma yapmağa karar vermişler ve yetkili Temsilcileri olarak...

Lozan Barış Antlaşmasının imzalanmasının üzerinden bir asır geçmiş ve bölgede zaman zaman kanlı çatışmalara dönüşen sorunlara rağmen, geçerliliğini korumaya devam etmektedir. Bu yıl bazı grupların, Antlaşmanın bir asır önce imzalandığı Cenevredeki Beau-Rivage Palace Oteli önünde, Antlaşmanın değiştirilmesi talebiyle gösteri düzenlemesi dikkat çekmektedir.[3] Bu tür eylemler aslında, Antlaşma'nın Türkiye için ne kadar önemli olduğunu ve özenle korunması gerektiği Türk kamuoyuna göstermektedir. Bu bağlamda, Türkçe'deki şu atasözünü hatırlamakta fayda vardır: Bir musibet bin nasihatten iyidir.

**Fotoğraf: https://www.kulturportali.gov.tr*

[1] Teoman Ertuğrul Tulun, Peace Treaty Of Lausanne And The End To Armenian Aspirations, Center For Eurasian Studies Analysis Series 2016, no. 4 (07 2016): 9, https://doi.org/10.5281/zenodo.3700101; Teoman Ertuğrul Tulun, The Ninety-Seventh Anniversary Of The Signing Of The Peace Treaty Of Lausanne, Center For Eurasian Studies Comentary Series 2020, no. 21 (July 21, 2020): 3, https://doi.org/10.31219/osf.io/qs6nv.

[2] Mustafa Kemal Atatürk, Nutuk: A Speech Delivered by Mustafa Kemal Atatürk, 1927 (Ministry of Education Print. Plant, 1963), 634.

[3] Rudaw. Kürtler Lozan Antlaşmasının 100. yılını protestolarla karşılıyor. 23 Haziran 2023. https://www.rudaw.net/turkish/world/220720232.

Yazar Hakkında :

Teoman Ertuğrul Tulun , Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) analisttir. Dr. Teoman Ertuğrul

Tulun, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi doktorasını Ankara İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'nde tamamladı. Avrupa Birliği Çalışmaları, Küreselleşme, Yabancı Düşmanlığı, Nefret Söylemi Çalışmaları ve Uluslararası İlişkiler *alanlarında çalışmalar yapmaktadır.*

Atıfta bulunmak için: TULUN, Teoman Ertuğrul. 2026. "TÜRKİYE LOZAN BARIŞ ANTLAŞMASI'NIN YÜZÜNCÜ YILDÖNÜMÜNÜ GURURLA KUTLAMAKTADIR." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2023 / 30. Ağustos 01. Erişim Kasım 10, 2026. https://mail.avim.org.tr/tr/Yorum/TURKIYE-LOZAN-BARIS-ANTLASMASI-NIN-YUZUNCU-YILDONUMUNU-GURURLA-KUTLAMAKTADIR

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır